Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

17. detsember 2015*

Eelotsusetaotlus — Õigusalane koostöö tsiviilasjades — Määrus (EÜ) nr 805/2004 — Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta — Kinnitamise nõuded — Võlgniku õigused — Otsuse läbivaatamine

Kohtuasjas C-300/14,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel hof van beroep te Antwerpen'i (Antwerpeni apellatsioonikohus, Belgia) 16. juuni 2014. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 20. juunil 2014, menetluses

Imtech Marine Belgium NV

versus

Radio Hellenic SA,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: kolmanda koja president L. Bay Larsen neljanda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud J. Malenovský, M. Safjan (ettekandja), A. Prechal ja K. Jürimäe,

kohtujurist: P. Cruz Villalón,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Belgia valitsus, esindajad: C. Pochet, J.-C. Halleux ja L. Van den Broeck,

— Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,

— Portugali valitsus, esindajad: L. Inez Fernandes ja E. Pedrosa,

— Euroopa Komisjon, esindajad: G. Wils ja A.-M. Rouchaud-Joët,

olles 8. septembri 2015. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 805/2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta (EÜT L 143, lk 15; ELT eriväljaanne 19/07, lk 38), artikli 19 lõiget 1.

2 Taotlus esitati Belgias asutatud äriühingu Imtech Marine Belgium NV (edaspidi „Imtech Marine") ja Kreekas asutatud äriühingu Radio Hellenic SA (edaspidi „Radio Hellenic") vahelises vaidluses, mille ese on taotlus kinnitada määruse nr 805/2004 tähenduses Euroopa täitekorraldusena tagaseljaotsus, mis puudutab nõuet koos leppetrahvi ja viivitusintressiga.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus (EÜ) nr 44/2001

3 Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) artikli 34 punkt 2 sätestab, et otsust ei tunnustata, kui „kostjale ei olnud menetluse algatamist käsitlevat dokumenti või võrdväärset dokumenti kätte toimetatud piisavalt aegsasti, et ta oleks saanud end kaitsta, välja arvatud juhul, kui kostja ei algatanud otsuse vaidlustamise menetlust siis, kui tal oli selleks võimalus".

Määrus nr 805/2004

4 Määruse nr 805/2004 põhjendused 10–14, 18 ja 19 on sõnastatud järgmiselt:

„(10) Kui liikmesriigi kohus on langetanud otsuse vaidlustamata nõude kohta, kusjuures võlgnik menetluses ei osalenud, on mis tahes läbivaatamise tühistamine liikmesriigis, kus otsus on täitmisele pööratud, seotud ning sõltuv kaitse õiguste jälgimise piisava garantiiga.

(11) Käesolevas määruses püütakse soodustada põhiõigusi ja võetakse arvesse iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga [edaspidi „harta"] tunnustatud põhimõtteid. Erilist tähelepanu pööratakse harta artiklis 47 sätestatud õiglase kohtumõistmise põhimõtte täielikule järgimisele.

(12) Kohtuotsuseni viiva menetluse puhuks tuleks sätestada miinimumstandardid, kindlustamaks, et võlgnikku teavitatakse tema vastu suunatud kohtutegevusest, võlgniku menetluses aktiivse osalemise tingimustest nõude vaidlustamisel ning võlgniku mitteilmumise tagajärgedest õigel ajal ja viisil, mis lubaks võlgnikul korraldada oma kaitset.

(13) Liikmesriikide vaheliste tsiviilasja menetlust ning eriti dokumentide kätteandmist reguleerivate eeskirjade erinevuste tõttu on vaja sätestada kõnealuste miinimumstandardite konkreetsed ja üksikasjalikud määratlused. Eelkõige ei saa kohtuotsuse kinnitamisel Euroopa täitekorraldusena seoses nende miinimumstandardite täitmisega pidada piisavaks mis tahes õiguslikul fiktsioonil põhinevat kättetoimetamisviisi.

(14) Kõiki artiklites 13 ja 14 kirjeldatud kättetoimetamismeetodeid iseloomustab kas täielik kindlus (artikkel 13) või väga suur tõenäosus (artikkel 14), et kättetoimetatud dokument on jõudnud adressaadini. Teises kategoorias kinnitatakse kohtuotsus Euroopa täitekorraldusena vaid juhul,

kui päritoluliikmesriigil on olemas sobilik mehhanism, mis võimaldab võlgnikul taotleda kohtuotsuse täielikku läbivaatamist artiklis 19 kirjeldatud tingimuste alusel neil erandjuhtudel kui, ehkki kooskõlas artikliga 14, dokument ei ole adressaadini jõudnud.

[…]

(18) Vastastikune usaldus õigusemõistmisse liikmesriikides õigustab ühe liikmesriigi kohtu hindamist kindlustamaks Euroopa täitekorralduse tõendi kinnitamistingimustele vastavust, mis võimaldab kohtuotsuse täitmisele pööramist kõikides liikmesriikides ilma menetluse miinimumstandardite nõuetekohase rakendamise kohtuliku läbivaatuseta liikmesriigis, kus kohtuotsus täitmisele pööratakse.

(19) Käesolev määrus ei kehtesta liikmesriikidele kohustust kohaldada nende siseriiklikke õigusakte vastavalt määruses kirjeldatud menetluse miinimumstandardite suhtes. Määrus sätestab ergutusi kuni teatud määrani, muutes kohtuotsuste tõhusama ja kiirema täitmisele pööramise võimalikuks muudes liikmesriikides juhul, kui on rakendatud kõnealused miinimumstandardid."

5 Selle määruse artikli 6 „Euroopa täitekorraldusena kinnitamise nõuded" lõige 1 sätestab:

„Liikmesriigis esitatud vaidlustamata nõude otsus kinnitatakse päritoluriigi kohtus vastava avalduse põhjal igal ajal Euroopa täitekorraldusena, kui:

a) otsus on päritoluriigis täitmisele pööratav ja

b) otsus ei ole vastuolus määruse (EÜ) nr 44/2001 teise peatüki 3. ja 6. jaos sätestatud kohtualluvuse reeglitega ja

c) päritoluliikmesriigi kohtumenetlused vastavad III peatükis sätestatud nõudmistele, kui on esitatud vaidlustamata nõue vastavalt artikli 3 lõike 1 punktides b või c sätestatud tähendusele ja

d) otsus langetati liikmesriigis, mis on võlgniku alaliseks elukohaks määruse (EÜ) nr 44/2001 artikli 59 määratletud tähenduses juhtudel, kui

— nõue on vaidlustamata artikli 3 lõige 1 punktides b või c määratletud tähenduses ja

— nimetatud otsus viitab isiku (tarbija) poolt sõlmitud lepingule eesmärgil, mida võiks pidada võlgniku ametist või elukutsest väljaspool olevaks ja

— võlgnik on tarbija."

6 Määruse nr 805/2004 artikkel 9 „Euroopa täitekorralduse tõendi väljaandmine" on sõnastatud järgmiselt:

„1. Euroopa täitekorraldus antakse välja I lisas esitatud tüüpvormi kohaselt.

2. Tõend täidetakse kohtuotsuse keeles."

7 Nimetatud määruse artikkel 10 „Euroopa täitekorralduse tõendi õiend või tagasivõtmine" näeb ette:

„1. Vastavalt päritoluriigi kohtule esitatud avaldusele Euroopa täitekorraldus:

a) korrigeeritakse, kui selles esineb olulise vea tõttu lahknevusi kohtuotsuse ja tõendi vahel;

b) võetakse tagasi, kui see on selgelt valesti antud, võttes arvesse käesolevas määruses sätestatud nõudeid.

2. Euroopa täitekorralduse korrigeerimise või tagasivõtmise kohta kehtivad päritoluliikmesriikide seadused.

3. Euroopa täitekorralduse korrigeerimise või tagasivõtmise avalduse esitamiseks võib kasutada VI lisas esitatud tüüpvormi.

4. Euroopa täitekorralduse tõendi väljaandmist ei saa vaidlustada ükski apellatsioon."

8 Nimetatud määruse artikkel 13 „Kättetoimetamine võlgniku kättesaamistõendiga" näeb ette:

„1. Menetluse algatusdokument või sellega samaväärne dokument võidakse võlgnikule kätte toimetada kasutades üht järgmistest viisidest:

a) kättesaamistõendiga tõendatud isiklik kättetoimetamine, sealhulgas kättesaamise kuupäev, millele on alla kirjutanud võlgnik;

b) isiklik kättetoimetamine, mida tõendab kätte toimetanud volitatud isiku allkirjaga teatis, et võlgnik on dokumendi kätte saanud või keeldunud seda vastu võtmast ilma mis tahes õigusliku põhjenduseta;

c) posti teel kättetoimetamine, mida tõendab kviitung, sealhulgas kviitungi kuupäev, millele on alla kirjutanud ning mille on tagastanud võlgnik;

d) elektrooniliste vahendite, nagu faksi või elektronposti teel kättetoimetamine, mida tõendab kviitung, sealhulgas kviitungi kuupäev, millele on alla kirjutanud ning mille on tagastanud võlgnik.

2. Vastavalt lõikele 1 võib võlgnikule kätte toimetada mis tahes kohtuliku arutamise kohtukutse või anda see eelmisel kohtuistungil sellesama nõude kohta suuliselt ning kinnitada see kõnealuse eelmise kohtuistungi protokollis."

9 Määruse nr 805/2004 artikli 14 „Kättetoimetamine ilma võlgniku kättesaamistõendita" sõnastus on järgmine:

„1. Menetluse algatusdokumendi või sellega samaväärse dokumendi või mis tahes kohtukutse kohtuistungile võib kätte toimetada ühel järgmistest viisidest:

a) isiklik kättetoimetamine võlgniku kodusel aadressil isikutele, kes elavad võlgnikuga samas leibkonnas või töötavad seal;

b) füüsilisest isikust ettevõtja või juriidilise isiku korral kättetoimetamine võlgniku äriruumides isikutele, kes on võlgniku palgal;

c) dokumendi toimetamine võlgniku postkasti;

d) dokumendi toimetamine postkontorisse või pädevatesse ametiasutusse ning võlgniku postkasti sellest vastava kirjaliku teatise jätmine, kusjuures kirjalik teatis sedastab selgelt dokumendi kohtuliku iseloomu ja teatise õigusliku mõju kättetoimetamisdokumendina ning seades jooksvad tähtajad;

e) kättetoimetamine posti teel ilma kviitungita vastavalt lõikele 3, kui võlgniku aadress on päritoluliikmesriigis;

f) elektrooniliste vahendite abil, kusjuures saadetise kättesaamise automaatne teade on tõendatud, juhul kui võlgnik on eelnevalt sõnaselgelt vastava kättetoimetamisviisiga nõustunud.

2. Käesoleva määruse kohaldamisel ei ole kättetoimetamine lõike 1 kohaselt lubatav, kui võlgniku aadress ei ole täpselt teada.

3. Kättetoimetamine lõike 1 punktide a–d põhjal tõendatakse:

a) kätte toimetanud pädeva isiku allakirjutatud dokumendiga, millele on märgitud:

i) kasutatud kättetoimetamisviisi ja

ii) kättetoimetamise kuupäeva ja

iii) selle, kas dokument on toimetatud kätte muule isikule kui võlgnikule, kõnealuse isiku nimi ning seos võlgnikuga

või

b) lõike 1 punktide a ja b eesmärgil kättesaamiskinnitusega isikult, kellele dokument kätte toimetati.”

10 Sama määruse artikkel 19 „Miinimumstandardid erandjuhtude läbivaatamiseks” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Lisaks artiklitele 13–18 võib kohtuotsuse kinnitada Euroopa täitekorraldusena, kui võlgnikul on vastavalt päritoluliikmesriigi seadusele õigus taotleda otsuse läbivaatamist, kusjuures:

a) i) menetluse algatusdokument või samaväärne dokument või kohtukutse toimetati kätte artiklis 14 kirjeldatud viisil ja

ii) kätte ei toimetatud piisavalt aegsasti, mis ei võimaldanud võlgnikul temast olenemata põhjustel oma kaitset korraldada

või

b) võlgnikku takistasid nõude vaidlustamisel vääramatu jõud või võlgnikust sõltumatud erakorralised asjaolud,

eeldusel, et mõlemal juhul tegutseb võlgnik viivitamatult.

2. Käesolev artikkel ei piira võimalust, et liikmesriigid lubavad kohtuotsuse läbivaatamist leebematel tingimustel kui on nimetatud lõikes 1.”

11 Määruse nr 805/2004 artikkel 21 „Täitmisele pööramisest keeldumine” sätestab:

„1. Vastavalt võlgniku avaldusele keeldub liikmesriigi, kus otsus täitmisele pööratakse, pädev kohtuasutus otsust täitmisele pööramast, kui Euroopa täitekorraldusena kinnitatud kohtuotsus on vastuolus liikmesriigis või kolmandas riigis vastu võetud varasema otsusega, võttes arvesse, et:

a) varasem kohtuotsus oli seotud sama hagi alusega ning leidis aset samade osapoolte vahel ja

b) varasem kohtuotsus langetati liikmesriigis, kus otsus täitmisele pöörati, või täidab tunnustamiseks vajalikke tingimusi liikmesriigis, kus otsus täitmisele pöörati ja

c) vastuolu ei esitatud ega olnud võimalik esitada vastuväitena päritoluliikmesriigi kohtumenetluse käigus.

2. Mitte mingitel asjaoludel ei vaadata kohtuotsust või selle kinnitamist Euroopa täitekorraldusena sisuliselt uuesti läbi liikmesriigis, kus otsus täitmisele pöörati."

12 Nimetatud määruse artikkel 30 „Teave apellatsioonimenetluste, keelte ja ametiasutuste kohta" sätestab:

„1. Liikmesriigid teatavad komisjonile:

a) artikli 10 lõikes 2 sätestatud korrigeerimise ja tagasivõtmise ning artikli 19 lõikes 1 sätestatud läbivaatamise menetlused;

[…]".

Belgia õigus

13 Belgia kohtumenetluse seadustiku artikkel 50 on sõnastatud järgmiselt:

„Õigust lõpetavaid tähtaegu ei või lühendada ega pikendada, isegi mitte poolte nõusolekul, välja arvatud seaduses sätestatud juhtudel ja tingimustel.

Kui artiklites 1048 ja 1051 ning artikli 1253*quater* punktides c ja d sätestatud tähtaeg apellatsioonkaebuse või kaja esitamiseks algab või lõpeb kohtutöö vaheajal, pikendatakse tähtaega siiski kuni järgneva kohtu tööaasta viieteistkümnenda päevani".

14 Seadustiku artikkel 55 sätestab:

„Kui seaduses on sätestatud, et poolele, kellel ei ole Belgias alalist elu- või asukohta ning kes ei ole nimetanud kohtudokumentide kättetoimetamise aadressi selles riigis, antud tähtaega pikendatakse, siis pikendatakse tähtaega:

1° viisteist päeva, kui pool elab piirnevas riigis või Suurbritannia [ja Põhja-Iiri] Ühendkuningriigis;

2° kolmkümmend päeva, kui ta elab muus Euroopa riigis, ja

3° kaheksakümmend päeva, kui ta elab mujal maailmas".

15 Nimetatud seadustiku artikkel 860 näeb ette:

„Olenemata sellest, milline formaalsus on jäetud tegemata või mida ei ole täidetud nõuetele vastavalt, ei saa ühtegi menetlusakti tühistada, kui tühisus ei ole seaduses sõnaselgelt sätestatud.

Kaebuse esitamiseks ette nähtud tähtajad on õigust lõpetavad tähtajad.

Ülejäänud tähtajad on õigust lõpetavad tähtajad üksnes juhul, kui see on seaduses nii sätestatud".

16 Sama seadustiku artikkel 1047 sätestab:

„Tagaseljaotsuse peale võib esitada kaja, välja arvatud seaduses sätestatud erandjuhtudel.

[…]”.

17 Kohtumenetluse seadustiku artikkel 1048 näeb ette:

„Ilma et see piiraks riikideülestes ja rahvusvahelistes õigusnormides sätestatud tähtaegu, on kaja esitamise tähtaeg üks kuu alates kohtuotsuse kättetoimetamisest või selle teatavakstegemisest vastavalt artikli 792 teisele ja kolmandale lõigule.

Kui kohtusse ilmumata jätnud poolel ei ole Belgias alalist elu- või asukohta ja ta ei ole nimetanud kohtudokumentide kättetoimetamise aadressi selles riigis, pikendatakse kaja esitamise tähtaega vastavalt artiklile 55.”

18 Kohtumenetluse seadustiku artikkel 1051 sätestab:

„Ilma et see piiraks riikideülestes ja rahvusvahelistes õigusnormides sätestatud tähtaegu, on apellatsioonkaebuse esitamise tähtaeg üks kuu alates kohtuotsuse kättetoimetamisest või selle teatavakstegemisest vastavalt artikli 792 teisele ja kolmandale lõigule.

Nimetatud tähtaja kulgemine algab alates otsuse kättetoimetamise päevast ka selle poole jaoks, kes on menetluse algatanud.

Kui ühel pooltest, kellele on otsus kätte toimetatud või kelle nõudmisel on otsus kätte toimetatud, ei ole Belgias alalist elu- või asukohta ega ta ei ole nimetanud kohtudokumentide kättetoimetamise aadressi selles riigis, pikendatakse apellatsioonkaebuse esitamise tähtaega vastavalt artiklile 55.

[…]”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

19 Imtech Marine osutas mitmesuguseid teenuseid äriühingule Radio Hellenic, kes jättis talle nende teenuste eest maksmata 23 506,99 eurot. Vastavalt Imtech Marine tüüptingimustele tuleb juhul, kui makset ei tehta, tasuda leppetrahv 10% ja viivitusintress 12% aastas.

20 Vaatamata korduvatele meeldetuletustele Radio Hellenic maksekohustust ei täitnud.

21 25. märtsil 2013 kättetoimetatud kohtukutse kohaselt palus Imtech Marine rechtbank van koophandel te Antwerpen’ilt (Antwerpeni kaubanduskohus) mõista Radio Hellenicult välja võlgnetav summa ja kinnitada see kohtuotsus vastavalt määrusele nr 805/2004 Euroopa täitekorraldusena. Kõnealune kohus tunnistas 5. juuni 2013. aasta kohtuotsusega selle nõude vastuvõetavaks ja osaliselt põhjendatuks. Radio Hellenicult mõisteti tagaselja välja 23 506,99 eurot, millele lisandus leppetrahv 10% ja viivitusintress. Siiski leidis nimetatud kohus, et kohtuotsust ei saa kinnitada Euroopa täitekorraldusena, kuna puuduvad vastavalt kohandatud siseriiklikud õigusnormid.

22 Imtech Marine esitas 3. septembril 2013 eelotsusetaotluse esitanud kohtule selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse. Oma apellatsioonkaebuses palus ta, et tehtav kohtuotsus kinnitataks Euroopa täitekorraldusena määruse nr 805/2004 tähenduses.

23 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et küsimus sellest, kas Belgia õigus on kooskõlas määruse nr 805/2004 artikli 19 nõuetega, annab tegelikult alust aruteluks, samuti nagu kohtuniku ja kohtusekretäri vastavad volitused seoses kohtuotsuse kinnitamisega Euroopa täitekorraldusena. Liikmesriigi seadusandja tegevusetus põhjustab õigussubjektile õiguslikku ebakindlust. Vaatamata nimetatud määruse vahetule õigusmõjule näivad Belgia kohtud suhtuvat vastumeelselt niisugusse kinnitamisse.

24 Täpsemalt märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et mis puudutab määruse nr 805/2004 artikli 19 lõikes 1 viidatud läbivaatamismenetlust, siis võib tagaseljaotsuse peale kaja esitamise tähtaeg Belgia õiguses aeguda enne, kui võlgnik saab võimaluse seda kasutada.

25 Neil asjaoludel otsustas hof van beroep te Antwerpen (Antwerpeni apellatsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas ELTL artikliga 288 on vastuolus, kui määrust nr 805/2004 ei kohaldata vahetult, kuna

a) Belgia seadusandja ei ole seda määrust Belgia õigusse üle võtnud, ja

b) Belgia seadusandja ei ole kehtestanud läbivaatamismenetlust, kuigi Belgia õiguses on ette nähtud kaja ja apellatsioon?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, siis mida tuleb – kuna määrusel on vahetu õigusmõju – mõista „otsuse läbivaatamise" all määruse nr 805/2004 artikli 19 lõike 1 tähenduses? Kas läbivaatamismenetlus tuleb ette näha vaid siis, kui kohtukutse/menetluse algatusdokumendi kättetoimetamine on toimunud kooskõlas selle määruse artikliga 14, see tähendab ilma kättesaamistõendita? Kas Belgia õigus ei anna Belgia kohtumenetluse seadustiku artiklis 1047 jj ette nähtud kaja ja sama seadustiku artiklis 1050 jj ette nähtud apellatsiooni näol nimetatud määruse artikli 19 lõike 1 kohase „läbivaatamismenetluse" kriteeriumi täitmiseks piisavaid tagatisi?

3. Kas Belgia kohtumenetluse seadustiku artikkel 50, mille kohaselt võib sama seadustiku artikli 860 lõikes 2, artiklis 55 ja artiklis 1048 kehtestatud õigust lõpetavaid tähtaegu vääramatu jõu või huvitatud isiku tahtest olenematute erakorraliste asjaolude esinemise korral pikendada, pakub piisavat kaitset määruse nr 805/2004 artikli 19 lõike 1 punkti b tähenduses?

4. Kas kinnitamine Euroopa täitekorraldusena on vaidlustamata nõuete puhul kohtulahend, mida tuleb taotleda menetluse algatusdokumendis? Kas jaatava vastuse korral peab otsuse Euroopa täitekorraldusena kinnitama kohtunik ja kas kohtusekretär peab kinnitamist tõendama?

Kas eitava vastuse korral võib otsuse kinnitamine Euroopa täitekorraldusena olla kohtusekretäri ülesanne?

5. Kas juhul, kui Euroopa täitekorraldusena kinnitamine ei ole kohtulahend, võib taotleja, kes ei ole kinnitamist Euroopa täitekorraldusena taotlenud menetluse algatusdokumendis, paluda hiljem, kui otsus on lõplikult jõustunud, kohtusekretäril kinnitada otsus Euroopa täitekorraldusena?"

26 Eelotsusetaotluse esitanud kohtule saadeti 7. augustil 2014 teabenõue, millele see vastas 16. oktoobril 2014.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

27 Esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 805/2004 artiklit 19 koostoimes ELTL artikliga 288 tuleb tõlgendada nii, et selles pannakse liikmesriikidele kohustus kehtestada siseriiklikus õiguses niisugune läbivaatamismenetlus, millele viidatakse nimetatud artiklis 19.

28 Nimetatud määruse artikkel 19 sätestab, et kohtuotsuse võib kinnitada Euroopa täitekorraldusena vaid siis, kui võlgnikul on vastavalt päritoluliikmesriigi seadusele õigus taotleda kõnesoleva otsuse läbivaatamist. Määruse nr 805/2004 põhjenduse 19 kohaselt ei kehtesta see määrus liikmesriikidele kohustust kohandada nende siseriiklikke õigusakte vastavalt määruses kirjeldatud menetluse miinimumstandarditele, ega järelikult ka kohustust kehtestada spetsiaalset läbivaatamismenetlust nimetatud artikli 19 tähenduses.

29 Läbivaatamismenetluse puudumise ainus tagajärg on niisiis see, nagu määruse nr 805/2004 artiklis 19 endas on sätestatud, et otsust ei ole viimati nimetatud sättes viidatud tingimustel võimalik Euroopa täitekorraldusena kinnitada.

30 Neil asjaoludel ja sõltumata nimetatud määruse artikli 30 lõike 1 punktist a tulenevast kohustusest teavitada komisjoni siseriiklikus õiguses teataval juhul olemasolevast läbivaatamismenetlusest, ei riku liikmesriik, kes sama määruse kohaselt otsustab oma õigusnorme mitte kohandada, ELTL artiklit 288.

31 Seega tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 805/2004 artiklit 19 koostoimes ELTL artikliga 288 tuleb tõlgendada nii, et selles ei panda liikmesriikidele kohustust kehtestada siseriiklikus õiguses niisugune läbivaatamismenetlus, millele viidatakse nimetatud artiklis 19.

Teine ja kolmas küsimus

32 Teise ja kolmanda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, millised tingimused seab määruse nr 805/2004 artikli 19 lõige 1 tagaseljaotsuse kinnitamisele Euroopa täitekorraldusena.

33 Määruse nr 805/2004 artikli 19 lõige 1 näeb ette, et selle artikli lõike 1 punktides a ja b ette nähtud puhkudel võib kohtuotsuse kinnitada Euroopa täitekorraldusena vaid siis, kui võlgnikul on vastavalt päritoluliikmesriigi seadusele õigus taotleda otsuse läbivaatamist.

34 Määruse nr 805/2004 artikli 19 lõike 1 punktis a on tegemist olukorraga, kus menetluse algatusdokument või samaväärne dokument toimetatakse võlgnikule kätte selle määruse artiklis 14 kirjeldatud viisil, kuid seda ei toimetata kätte piisavalt aegsasti, mistõttu ei ole kostjal temast olenemata põhjustel võimalik oma kaitset korraldada.

35 Määruse nr 805/2004 artikli 19 lõike 1 punktis b peetakse silmas olukorda, kus võlgnikku takistasid nõude vaidlustamisel vääramatu jõud või võlgnikust sõltumatud erakorralised asjaolud. See võib puudutada ka olukorda, kus takistus on jätkuvalt olemas selles etapis, kus asjassepuutuva otsuse peale kaebuse esitamise tähtaeg juba kulgeb.

36 Kuigi liikmesriigid võivad oma siseriiklikus õiguses kehtestada otsuste läbivaatamismenetluse konkreetselt määruse nr 805/2004 artikli 19 lõike 1 punktides a ja b viidatud olukordades, ei ole lisaks välistatud, et menetlused, mis olid liikmesriigis olemas enne selle määruse jõustumist, võimaldavad võlgnikul niisugust läbivaatamist taotleda. Ilma et see mõjutaks liikmesriikide kohustust nimetatud määruse artikli 30 lõike 1 punkti a kohaselt teavitada komisjoni kõnealustest menetlustest, tähendab ELTL artiklist 288 tulenev sama määruse kõigi elementide siduv olemus seda, et kinnitamise taotlust menetlev kohus on kohustatud kontrollima, kas tingimus, mille sama määruse artikli 19 lõige 1 selleks puhuks sätestab, on täidetud, see tähendab kas liikmesriigi õigus võimaldab niisugustel juhtudel tegelikult ja eranditult asjassepuutuva otsuse läbivaatamist taotleda.

37 Nagu kohtujurist märkis oma ettepaneku punktis 24, võivad kõne alla tulla õiguskaitsevahendid, mis järgivad piisavalt võlgniku õigusi kaitsele ja õiglasele kohtumõistmisele, millele viidatakse määruse nr 805/2004 põhjendustes 10 ja 11, kuivõrd läbivaatamismenetlus ei ole liidu õiguses reguleeritud ja määruses nr 805/2004 viidatakse sõnaselgelt päritoluliikmesriigi õigusele.

38 Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 lõikes 2 tagatud võlgniku kaitseõiguste ja õiglase kohtumõistmise järgimiseks on asjakohane nõuda, et läbivaatamismenetlusena käsitamiseks määruse nr 805/2004 artikli 19 lõike 1 tähenduses, tõlgendatuna koostoimes selle määruse põhjendusega 14, peavad kõnealused õiguskaitsevahendid võimaldama esiteks selle otsuse täielikku läbivaatamist nii õiguslikult kui faktiliselt.

39 Teiseks peavad need õiguskaitsevahendid võimaldama võlgnikul, kes tugineb mõnele selle määruse artikli 19 lõike 1 punktides a ja b viidatud olukorrale, paluda läbivaatamist väljaspool liikmesriigi õiguses otsuse peale kaja või apellatsioonkaebuse esitamiseks ette nähtud tähtaegu. Nii on see eeskätt siis, kui liikmesriigi õigus näeb ette võimaluse pikendada neid tähtaegu selliselt, et need hakkavad uuesti kulgema kõige varem alates päevast, kui võlgnikul oli tegelikult võimalus saada teada otsuse sisust või kasutada õiguskaitsevahendit.

40 Konkreetsemalt määruse nr 805/2004 artikli 19 lõike 1 punktis b sätestatud nõuete järgimiseks peab siseriiklik õigus võimaldama edasikaebamise tähtaegu pikendada nii vääramatu jõu korral kui ka siis, kui võlgniku tahtest sõltumatult ja temast olenematutel põhjustel esinevad erakorralised asjaolud, arvestades et see säte eristab neid kahte mõistet.

41 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud teabest ilmneb, et Belgia õiguskord näeb otsuse edasikaebamiseks niisuguses asjas, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas, peamiselt ette kaks võimalust, nimelt kohtumenetluse seadustiku artiklis 1047 jj sätestatud kaja spetsiaalselt tagaseljaotsuste vaidlustamiseks ja kohtumenetluse seadustiku artiklis 1050 jj sätestatud apellatsioonkaebuse. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu, kes on ainsana pädev oma siseriikliku õiguse sätteid tõlgendama, ülesanne on teha järeldused käesoleva kohtuotsuse punktides 38–40 toodud määruse nr 805/2004 artikli 19 lõike 1 tõlgendusest ja otsustada, kas liikmesriigi õigusnormid vastavad selle sättega kehtestatud menetluse miinimumstandarditele. Niisuguses olukorras ja kui kõik muud selleks kehtestatud tingimused on täidetud, peab see kohus kinnitamise lõpule viima.

42 Eeltoodut arvesse võttes tuleb teisele ja kolmandale eelotsuse küsimusele vastata, et määruse nr 805/2004 artikli 19 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et tagaseljaotsuse kinnitamiseks Euroopa täitekorraldusena peab niisugust taotlust menetlev kohtunik tegema kindlaks, et tema riigi õigus võimaldab määruse nr 805/2004 artikli 19 lõikes 1 viidatud kahel juhul tegelikult ja eranditult niisuguse otsuse täielikku läbivaatamist nii õiguslikult kui faktiliselt, ja võimaldab pikendada vaidlustamata nõuet puudutava otsuse edasikaebamise tähtaegu mitte üksnes vääramatu jõu korral, vaid ka siis, kui muud võlgniku tahtest sõltumatud erakorralised asjaolud takistavad viimasel kõnealust nõuet vaidlustamast.

Neljas ja viies küsimus

43 Oma neljanda ja viienda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 805/2004 artiklit 6 tuleb tõlgendada nii, et otsuse kinnitamine Euroopa täitekorraldusena on olemuselt kohtuakt, mille peab järelikult tegema kohtunik, kellele tuleb esitada taotlus menetluse algatamist käsitlevas dokumendis.

44 Määruse nr 805/2004 artikli 6 lõige 1 sätestab, et vaidlustamata nõuet puudutava otsuse Euroopa täitekorraldusena kinnitamise taotlus tuleb esitada päritoluriigi kohtule, jättes kindlaks määramata, kes selles kohtus on pädev niisugust kinnitust väljastama.

45 Kui võtta arvesse määruse nr 805/2004 ülesehitust, on võimalik teineteisest eristada otsuse Euroopa täitekorraldusena kinnitamist ennast ja kinnituse kohta tõendi väljastamist, millele viidatakse nimetatud määruse artiklis 9. Nagu ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 52 märkis, ei ole tõendi väljastamine, kui on vastu võetud otsus Euroopa täitekorraldusena kinnitamise kohta, tingimata toiming, mida peab tegema kohtunik, nii et selle võib jätta kohtusekretärile.

46 Seevastu kinnitamine ise nõuab määruses nr 805/2004 ette nähtud tingimuste kohtulikku uurimist.

47 Nimelt on kohtuniku õigusalane kvalifikatsioon vältimatult vajalik selleks, et olukorras, kus valitseb ebakindlus võlgniku kaitseõigusi ja õiglast kohtupidamist tagavate miinimumstandardite järgimise suhtes, nõuetekohaselt hinnata siseriiklikke õiguskaitsevahendeid vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktidele 38–40. Lisaks võib vaid ELTL artiklis 267 viidatud kohus Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse esitamise kaudu tagada, et määruses nr 805/2004 kehtestatud miinimumstandardeid tõlgendatakse ja kohaldatakse Euroopa Liidus ühetaoliselt.

48 Mis puudutab küsimust, kas otsuse Euroopa täitekorraldusena kinnitamist tuleb taotleda menetluse algatamist käsitlevas dokumendis, siis sätestab määruse nr 805/2004 artikkel 6, et liikmesriigis tehtud vaidlustamata nõuet puudutav otsus kinnitatakse päritoluriigi kohtus vastava avalduse põhjal igal ajal Euroopa täitekorraldusena.

49 Pealegi on kohtujurist oma ettepaneku punktis 56 märkinud, et ei ole mõtet nõuda, et kinnitamise taotlus tuleb igal juhul sõnastada menetluse algatusdokumendis, sest sel ajal ei saa veel teada, kas nõue vaidlustatakse või mitte ja kas seega otsus, mis kõnealuse menetluse lõpus tehakse, vastab vajalikele nõuetele, et seda saaks kinnitada Euroopa täitekorraldusena.

50 Eeltoodut arvesse võttes tuleb neljandale ja viiendale küsimusele vastata, et määruse nr 805/2004 artiklit 6 tuleb tõlgendada nii, et otsuse Euroopa täitekorraldusena kinnitamine, mida võib taotleda igal ajal, on kohtuniku pädevuses.

Kohtukulud

51 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 805/2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta, artiklit 19 koostoimes ELTL artikliga 288 tuleb tõlgendada nii, et selles ei panda liikmesriikidele kohustust kehtestada siseriiklikus õiguses niisugune läbivaatamismenetlus, millele viidatakse nimetatud artiklis 19.**

2. **Määruse nr 805/2004 artikli 19 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et tagaseljaotsuse kinnitamiseks Euroopa täitekorraldusena peab niisugust taotlust menetlev kohtunik tegema kindlaks, et tema riigi õigus võimaldab määruse nr 805/2004 artikli 19 lõikes 1 viidatud kahel juhul tegelikult ja eranditult niisuguse otsuse täielikku läbivaatamist nii õiguslikult kui faktiliselt, ja võimaldab pikendada vaidlustamata nõuet puudutava otsuse edasikaebamise tähtaegu mitte üksnes vääramatu jõu korral, vaid ka siis, kui muud võlgniku tahtest sõltumatud erakorralised asjaolud takistavad viimasel kõnealust nõuet vaidlustamast.**

3. **Määruse nr 805/2004 artiklit 6 tuleb tõlgendada nii, et otsuse Euroopa täitekorraldusena kinnitamine, mida võib taotleda igal ajal, on kohtuniku pädevuses.**

Allkirjad